

वेदान्तविभागः

केन्द्रीयसंस्कृतविश्वविद्यालयः

(संसदः अधिनियमेन स्थापितः)

वेदान्तविभागः

विशिष्टाद्वैतवेदान्तस्य पाठ्यक्रमः

शास्त्रि-प्रथमसत्रार्थम्

DSCC - 01: यतीन्द्रमतदीपिकायां प्रतिपादितः प्रमाणविचारः

पाठ्यक्रमस्य उद्देश्यानि (Course Objectives)–

- यतीन्द्रमतदीपिकायाः परिचयप्राप्तिः ।
- यतीन्द्रमतदीपिकायां प्रतिपादितस्य प्रमाणविचारस्य अवबोधः ।
- प्रमाणप्रमादीनां लक्षणविचारविमर्शः ।
- प्रत्यक्षादिप्रमाणानां लक्षणज्ञानप्राप्तिः ।
- प्रकृति-शरीर-कालादीनां स्वरूपावबोधः ।

अधिगमस्य परिणामाः (Learning Outcomes)

अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनादनन्तरं छात्राः –

- अस्य पत्रस्य अध्ययनेन छात्राः यतीन्द्रमतदीपिकायाः परिचयं प्राप्स्यन्ति ।
- यतीन्द्रमतदीपिकायां प्रतिपादितानां प्रमाणानां विषये परिचयं प्राप्नुवन्ति ।
- विशिष्टाद्वैतरीत्या प्रत्यक्षादिप्रमाणानां लक्षणानां परिचयं प्राप्नुवन्ति ।
- प्रकृति-शरीर-कालादीनां निरूपणं कर्तुं सक्षमाः भवन्ति ।

श्रेयोऽङ्कप्रारूपम् (Credit Framework)

पाठ्यक्रम- कूटाङ्कः (Course Code)	पाठ्यक्रमशीर्षकम् (Course Title)	पाठ्यक्रमस्य श्रेयोऽङ्कविभाजनम् (Credit Distribution of the Course)			श्रेयोऽङ्काः (Credits)
		व्याख्यानम् (Lecture)	अनुशिक्षणम् (Tutorial)	प्रशिक्षणम्/अभ्यासः (Practical/ Practice)	
DSCC 01	यतीन्द्रमतदीपिकायां प्रतिपादितः प्रमाणविचारः	04	0	0	04

वेदान्तविभागः

पाठ्यक्रमविवरणम् (DETAILS OF COURSE)

अन्विति: १.

श्रेयोऽङ्कः १

- मङ्गलाचरणम् ।
- द्वितीयमङ्गलाचरणम् ।
- तत्त्वैकस्य प्रतिज्ञा ।
- पदार्थानां प्रतिज्ञा ।

अन्विति: २.

श्रेयोऽङ्कः १

- प्रमाणलक्षणम् ।
- प्रमालक्षणम् ।
- प्रत्यक्षप्रमाणलक्षणम् ।
- अनुमानलक्षणम्

अन्विति: ३.

श्रेयोऽङ्कः १

- शब्दलक्षणम् ।
- वेदस्य प्रामाण्यप्रतिपादनम् ।

अन्विति: ४.

श्रेयोऽङ्कः १

- प्रकृतिनिरूपणम् ।
- शरीरलक्षणम् ।
- कालनिरूपणं च ।

निर्धारिताः ग्रन्थाः (Essential/Recommended Readings/Texts)

1. यतीन्द्रमतदीपिका 1 – 5 अवताराः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, नई दिल्ली

परीक्षापद्धतिः माध्यमश्च (Examination Scheme and Mode)

(क) परीक्षाद्वारा बाह्यमूल्याङ्कनम् -

1. वैकल्पिकप्रश्नोत्तराणि, 2. एकेन वाक्येन उत्तरलेखनम्, 3. लघूत्तरीयप्रश्नाः, 4. दीर्घोत्तरप्रश्नाः।

(ख) आन्तरिकमूल्याङ्कनम् -

वेदान्तविभागः

अधोलिखितेषु कानिचित् चत्वारि आश्रित्य मूल्याङ्कनं विधेयम्-

1. कार्यशालासु भागग्रहणम्।
2. प्रदत्तकार्यलेखनम्।
3. पाठ्यविषयाधारेण चलच्चित्रनिर्माणम्।
4. शास्त्रसंजीवनीकार्यक्रमे भागग्रहणम्।
5. वाग्वर्धिनीसभायाम् अधीतविषयप्रस्तुतिः।

वेदान्तविभागः

शास्त्रि-प्रथमसत्रार्थम्

DSCC - 02: यतीन्द्रमतदीपिकायां प्रतिपादिताः जीवेश्वरस्वरूपादिविचाराः

पाठ्यक्रमस्य उद्देश्यानि (Course Objectives)–

- दिव्यमङ्गलविग्रहस्य वैशिष्ट्यावगाहनम् ।
- जीवस्वरूपावबोधः ।
- ईश्वरस्य स्वरूपविषये ज्ञानप्राप्तिः ।
- यतीन्द्रमतदीपिकायां प्रतिपादितजीवेश्वरस्वरूपविषये विशेषावबोधस्य प्राप्तिः ।
- विशिष्टाद्वैतवेदान्तरीत्या जीवेश्वरस्वरूपस्य विचारं कर्तुं सामर्थ्यप्राप्तिः ।

अधिगमस्य परिणामाः (Learning Outcomes)

अस्य पाठ्यक्रमस्य अध्ययनादनन्तरं छात्राः –

- विशिष्टाद्वैतदृष्ट्या जीवस्य स्वरूपं ज्ञास्यन्ति ।
- विशिष्टाद्वैतरीत्या ईश्वरस्य स्वरूपम् अवगच्छन्ति ।
- दिव्यमङ्गलविग्रहस्य वैशिष्ट्यं किमिति अवगमिष्यन्ति ।
- धर्मभूतज्ञानस्य लक्षणज्ञानपुरस्सरं ज्ञानस्य द्रव्यत्वसमर्थनं कर्तुं सामर्थ्यं प्राप्नुवन्ति ।

श्रेयोऽङ्कप्रारूपम् (Credit Framework)

पाठ्यक्रम- कूटाङ्कः (Course Code)	पाठ्यक्रमशीर्षकम् (Course Title)	पाठ्यक्रमस्य श्रेयोऽङ्कविभाजनम् (Credit Distribution of the Course)			श्रेयोऽङ्काः (Credits)
		व्याख्यानम् (Lecture)	अनुशिक्षणम् (Tutorial)	प्रशिक्षणम्/अभ्यासः (Practical/ Practice)	
DSCC 02	यतीन्द्रमतदीपिकायां प्रतिपादिताः जीवेश्वरस्वरूपादिविचाराः	04	0	0	04

वेदान्तविभागः

पाठ्यक्रमविवरणम् (DETAILS OF COURSE)

अन्विति: १.

श्रेयोऽङ्कः १

- नित्यविभूतिनिरूपणम् ।
- नित्यविभूतेः योग्यक्रमनिरूपणम् ।
- दिव्यमङ्गलविग्रहस्य वैशिष्ट्यप्रतिपादनम् ।

अन्विति: २.

श्रेयोऽङ्कः १

- धर्मभूतज्ञानस्य लक्षणम् ।
- ज्ञानस्य द्रव्यत्वसमर्थनम् ।
- तत्रैव विविधावस्थाविशेषः ।

अन्विति: ३.

श्रेयोऽङ्कः १

- जीवस्वरूपनिरूपणम् ।
- जीवविभागः ।
- ईश्वरस्य स्वरूपनिरूपणम् ।
- ईश्वरस्य पञ्च प्रकाराः ।

अन्विति: ४.

श्रेयोऽङ्कः १

- अद्रव्यद्रव्यासषाम् ।
- तद्भेदाश्च ।
- सत्त्वरजस्तमसां विवेचनम् ।
- वैशेषिकाभिमतदशगुणेषु चतुर्विंशतिगुणानामन्तर्भावः ।

निर्धारिताः ग्रन्थाः (Essential/Recommended Readings/Texts)

1. यतीन्द्रमतदीपिका 6 – 10 अवताराः, चौखम्बा सुरभारती प्रकाशन, नई दिल्ली

परीक्षापद्धतिः माध्यमश्च (Examination Scheme and Mode)

(क) परीक्षाद्वारा बाह्यमूल्याङ्कनम् -

1. वैकल्पिकप्रश्नोत्तराणि, 2. एकेन वाक्येन उत्तरलेखनम्, 3. लघूत्तरीयप्रश्नाः, 4. दीर्घोत्तरप्रश्नाः।

(ख) आन्तरिकमूल्याङ्कनम् -

वेदान्तविभागः

अधोलिखितेषु कानिचित् चत्वारि आश्रित्य मूल्याङ्कनं विधेयम्-

1. कार्यशालासु भागग्रहणम्।
2. प्रदत्तकार्यलेखनम्।
3. पाठ्यविषयाधारेण चलच्चित्रनिर्माणम्।
4. शास्त्रसंजीवनीकार्यक्रमे भागग्रहणम्।
5. वाग्वर्धिनीसभायाम् अधीतविषयप्रस्तुतिः।